

Н.І. Єсінова, канд. техн. наук, проф. (*ХДУХТ, Харків*)

К.В. Кладкевич, студ. (*ХДУХТ, Харків*)

КУЛЬТУРА ЯК АКТИВНА ФОРМА МІЖСОБОВИХ ВІДНОСИН МОЛОДІ

Культура створює націю. Вона є вихідним елементом існування нації, її самобутності, елементом національної безпеки. Тому культура потребує найпильнішої уваги з боку держави. Зміни в культурному житті мають бути кардинальними, упереджаючими, з довгостроковим ефектом. Будь-які економічні моделі, соціально-культурні, освітні проекти можуть розроблятися виключно на основі ментальності нації і регіональної специфіки. Ми повинні виховувати національну інтелектуальну еліту, яка буде спроможна утвердити Україну у світовому економічному, політичному, культурному просторі як сильну, незалежну, економічно процвітаючу державу.

Сучасні наукові дослідження показують, що всі процеси у суспільстві, в тому числі економічні, мають культурну мотивацію і є складовими «культурної екології». Існують американська, японська, французька, турецька та інші економічні моделі. Можна навести багато прикладів, коли ми запозичали певні «економічні зразки» на Заході, а у нас вони не тільки не прижилися, а й давали зворотній ефект. Це є культурна проблема, і в цьому плані ми кажемо про ментальність і національну економіку. Культура є активною формою всіх відносин людей і соціальних груп у суспільстві, «мотором» змін в суспільному житті.

Необхідні радикальні структурні зміни в національній культурі, в культурному житті нації. Конче необхідно створити такі економічні, соціальні, правові механізми підтримки культури, які можуть працювати в «автоматичному» режимі. Ми повинні закласти довготривалий ринково-демократичний ефект в функціонуванні і розвитку національної культури, зробити культуру незалежною від суб'єктивного фактора – від бажань якогось чиновника, законотворення повинно ґрунтуватися на об'єктивному науковому аналізі і моделюванні соціально-культурних процесів.

Державне регулювання полягає у розробці загальнополітичної лінії культурної політики, правової, економічної підтримки культури, координації дій, контролі і аналізі отриманих результатів, витрачених коштів. В центрі уваги держави повинні бути культурні і освітні програми для дітей та молоді, програми культурного будівництва на селі, інформатизації культури, підтримки обдарованої молоді в галузі

мистецтва, науково-технічної творчості, програми розвитку внутрішнього туризму, будівництва екологічно чистих зон відпочинку, рекреації, парків.

Освіта й культура настільки тісно пов'язані, що розгляд одного не може бути здійснений без іншого. Освіта є складовою культури, і водночас – саме через освіту можливий культурний розвиток.

Стратегія розвитку вищої освіти полягає у зміцненні національної системи освіти, адаптації її до ринкових і демократичних перетворень, вибудовуванні інформаційної концепції освіти, входження освіти України в європейський і світовий інформаційний простір. Пріоритетом освіти є не власне передача знань студентам й навіть не «потреби народного господарства», а розвиток особистості, здатної самостійно і вільно мислити й діяти.

Молодіжна культура є своєрідною формою адаптації до норм, цінностей, образу життя суспільства. Простір молодіжної культури – це нескінченна дорога, нескінченний шлях до різного роду місць, які є цінними для конкретної особи або для групи осіб. Саме цей простір і визначає структуру культури групи.

Для позначення сучасної культури багато вчених використовують таке поняття як субкультура. Інколи це поняття можна порівняти з пережитками минулих літ, тобто тією культурою, що є культурою занепаду. Накопичився різноманітний субкультурний капітал різноманітних молодіжних угруповань, який більше працює як ринковий сегмент. Залежно від рівня культури населення, а зокрема молоді, формуються і стилі її життя. У зв'язку з великим впливом сучасних технологій: телефонів, комп'ютерів, телевізорів, Інтернету, високих темпів росту автоматизації суспільного життя – кардинально змінилися і погляди на саме життя, його сенс та сутність. Життя людини сучасного світу стало більш пасивним, інертним, у деяких випадках навіть бездіяльним.

Створення стилю життя кожної людини – одна з основних завдань культури. Саме від рівня розвитку культури залежить спосіб життя, який оберє людина. Дуже важливим є і те, що для самовираження, вирізнення з-поміж інших особа не має вдаватися до таких методів як куріння тощо. Повинна існувати межа між мірою самовизначення та безкультур'ям. Саме ця межа і має встановлюватись не лише державою, але й суспільством, визначатися його побутовими та культурними цінностями.